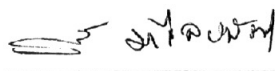

พลัญญา พบสุข 2549: ชีววิทยาของชันโรง (Apidae: *Trigona* spp., *Hypotrigona* spp.)
ในโครงการทองผาภูมิ 72 พรรษามหาราช อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขากีฏวิทยา ภาควิชากีฏวิทยา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สาวิตรี มาลัยพันธุ์, Ph.D. 136 หน้า
ISBN 974-16-2075-6

การศึกษาชีววิทยาของชันโรงในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 72 พรรษามหาราช ตำบลห้วยเขย่ง
อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างเดือนมกราคม 2547 ถึง เดือนมกราคม 2548 พบ
ชันโรงจำนวน 126 รัง จำแนกได้ 2 สกุล 8 ชนิด และคาดว่าเป็นชนิดใหม่ อีก 2 ชนิด *Trigona*
thoracica Smith, *T. terminata* Smith, *T. apicalis* Smith, *T. melanoleuca* Cockerell, *T. collina*
Smith, *T. pagdeni* Schwarz, *T. iridipennis* Smith, *H. scintillans* variety 1, *H. scintillans* variety 2
และ *H. scintillans* variety 3 ชันโรงชนิดที่สร้างรังในโพรงไม้มักเลือกในกลุ่มต้นไม้ สกุลไทร
ได้แก่ ไทร (*Ficus* spp.), โพธิ์ (*Ficus religiosa* Bl) และ กร่าง (*Ficus gibbosa* Bl) ส่วนชนิดที่สร้าง
รังในดินใกล้รังปลวกได้แก่ *T. collina* จะเลือกตำแหน่งสร้างรังรอบโคนต้นไม้ในทางทิศตะวันตก
มากที่สุด ภายในรังที่มีตัวอ่อนเป็นแผงซ้อนแบบเป็นชั้น ได้แก่ *T. terminata*, *T. apicalis*,
T. pagdeni ส่วนอีกชนิดที่มีตัวอ่อนอยู่รวมเป็นกลุ่ม ได้แก่ *T. collina*, *T. iridipennis*, *H. scintillans*
variety 2 และ *H. scintillans* var.3 วงจรชีวิตของชันโรง *T. apicalis*, *T. collina* และ *T. pagdeni*
มีการเจริญเติบโตตั้งแต่ระยะไข่ ถึง ตัวเต็มวัย ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 35, 39 และ 48 วัน ตามลำดับ
ชันโรงมีเที่ยวบินเก็บละอองเรณูมากที่สุดในช่วงเวลา 09.00-11.00 น. เก็บน้ำหวานส่วนใหญ่เวลา
08.00-12.00 น. และเที่ยวบินเก็บยางไม้มากในช่วงเวลา 14.00-17.00 น. อุณหภูมิและขนาดลำตัว
ของชันโรงมีความสัมพันธ์ทางบวกส่วนปริมาณน้ำฝนเป็นทางลบกับระยะทางการออกบินคาบ
ขยะไปทิ้งนอกรัง การรวมกลุ่มของชันโรงระยะเพศผู้มีมากที่สุดในฤดูร้อนประมาณ 3-4 วัน
โดยเฉพาะในช่วงเวลา 11.00-12.00 น. จำนวนตัวในการรวมกลุ่มของชันโรงระยะเพศผู้สามารถ
คาดคะเนปริมาณรังของชันโรงในพื้นที่ได้ *T. pagdeni* ในรังเลี้ยงพบว่าปริมาณอาหารที่กักตุนใน
รังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปริมาณเซลล์ตัวอ่อนในสภาพอาหารของภายนอกสมบูรณ์

พลัญญา พบสุข
ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

29 / 10 / 2549